

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТВОРЧЕСКИТЕ ИНДУСТРИИ В БЪЛГАРИЯ

Визия за творческите индустрии в България.....	1
Въведение.....	1
Обхват на творческите индустрии.....	2
Анализ на състоянието на творческите индустрии.....	3
Политически фактори	3
Правен анализ	4
Икономически фактори	5
Социални фактори.....	7
Технологични фактори	7
SWOT анализ	8
Стратегически цели.....	9
Оперативни цели	9
Дейности за постигане на оперативните цели.....	10
Очаквани резултати от изпълнението на Стратегията	16

Визия за творческите индустрии в България

Стратегията за развитие на творческите индустрии в България цели превръщането им в един от най-динамично развиващите се сектори на българската икономика и отделните региони. Към 2020 г. в творческите предприятия ще работят 8% от заетите, създавайки около 10% от брутния вътрешен продукт. Сътворявани от хора с професионална квалификация и умения над средните за страната, висококачествените стоки и услуги на творческите индустрии ще стимулират потреблението, ще съдействат за развитието и насърчаването на българската култура и наука и ще способстват за по-нататъшно утвърждаване на националната идентичност. Като динамично развиващ се икономически сектор те ще се превърнат в престижна и предпочитана сфера на професионална реализация за младото поколение и ще създадат устойчиво конкурентно предимство на България на световния пазар в условията на глобализация, дигитализация и либерализация.

Въведение

Човешкото творчество е икономически ресурс. Стратегията ще съдейства за капитализиране на творчеството в България, като предостави възможност на творците да придобият предприемачески познания и на бизнеса да разпознае и реализира пълноценно икономическия потенциал на творчеството на основа на ефективна защита на интелектуалната собственост. Очакван резултат от нейното прилагане е пълноценно използване на потенциала на творческите индустрии за развитие на българската икономика и култура чрез създаване на нови работни места, разширен вътрешен пазар с качествени стоки и услуги, нараснал износ, увеличени данъчни постъпления, както и

чрез утвърждаване на българската култура. Стратегията е насочена към създаване на реални предпоставки за развитието на творчеството в пазарни условия чрез поощряване на предприемачеството, изграждане на балансирана система за защита на интелектуалната собственост и ефективни механизми за опазване на националното културно наследство.

Интересът и осъзнатата необходимост от приемането на национални стратегии за развитие на творческите индустрии са предпоставка за активизиране на международното сътрудничество в тази област чрез дейността на редица многостранни форуми, сред които основно място заема Световната организация по интелектуална собственост (СОИС).

Обхват на творческите индустрии

Приетото в Стратегията понятие „творчески индустрии” е по-широко и включва в себе си „културните индустрии” – издателска индустрия, филмова индустрия, музикална индустрия, медийна индустрия (радио, телевизия и интернет). Заедно с това то е близко и с други използвани понятия като „авторскоправни индустрии”, „икономика на преживяванията” и т.н.¹

Като остава съизмерим с международно приетите дефиниции и ги конкретизира спрямо българските условия, обхватът на творческите индустрии в България включва:

- Издателска индустрия - книгоиздаване, периодични издания (вестници, списания) и полиграфия;
- Софтуерна индустрия, включително бази данни и компютърни игри;
- Музикална индустрия - произведения с и без текст, звукозаписна индустрия;
- Визуални изкуства - живопис, графика, скулптура, приложни и експериментални изкуства и галерии;
- Сценични изкуства - драматични, музикално-драматични и пантомимични, хореографски - театър, опера, балет, танцово и цирково изкуство, шоу и други развлекателни дейности, както и творчески дейности по създаване на декори, костюми и т.н.;
- Медийна индустрия - електронни медии като радио, телевизия, интернет и др.;
- Филмова индустрия - производство на филми и други аудиовизуални произведения и продуцентска дейност;
- Фотографска индустрия – художествена, рекламна и информационна фотография;
- Рекламна индустрия;
- Архитектура, включително дейности по вътрешно обзавеждане и ландшафт;
- Дизайн – индустриален, мебелен, моден, графичен, медиен, уеб-дизайн и др.;
- Културно наследство – материално културно наследство, нематериално културно наследство включително фолклор и народни художествени занаяти и свързаните с тях традиционни знания;
- Индустрия на фестивали и културни събития.

¹ Виж Приложение № 1.

Използването на термина „индустрии“, а не „индустрия“ подчертава спецификата на всяка от тях. Въпреки това са налице някои общи характеристики на творческите индустрии - човешкото творчество, интелектуалната собственост, символичното съдържание на творческия продукт. Пазарите са динамични, клъстерно структурирани. Заетостта в тях често е временна при потенциално по-високи от средните доходи. Друга характеристика на творческите индустрии е тяхната глобална свързаност чрез внос и износ на творчески продукти, улеснен от дигитализацията като нова форма за разпространение.

Анализ на състоянието на творческите индустрии

Политически фактори

Международно измерение

Необходимостта от преориентиране на традиционните производствени индустрии към творческите индустрии, генериращи висока добавена стойност е силно застъпена в политиките на ЕС. Изследването „Икономика на културата в Европа“ дава висока политическа оценка на тяхното значение за икономическото развитие в Европа. Тя намира своето по-нататъшно развитие в политиките в областта на културата, малките и средните предприятия, иновациите, регионалното развитие и др.

Европейската програма за култура от 2007 г. утвърждава творческия сектор като един от ключовите фактори за стимулиране на икономическия растеж и създаване на нови работни места, творчеството като източник на социален и технологичен напредък, а творческите индустрии като решаващ сектор за конкурентоспособността на ЕС. Творческите индустрии са втората приоритетна област в Работния план за култура за периода 2011-2014 г.

Сред 10-те ръководни принципи на политиките на ЕС за развитие на малките и средните предприятия формулирани в *Акта за малкия бизнес* (Small Business Act) за Европа от 2008 г. е заложено важното значение на иновациите и творческото мислене в прехода към икономика на знанията. С обявяването на 2009 г. за Европейска година на творчеството и иновациите се разшири разбирането за творчеството като двигател на всички видове иновации.

Кохезионната политика на ЕС предвижда създаването на нови инструменти за финансиране на творческите индустрии за стимулиране на регионалното развитие при изготвянето на следващата финансовата рамка.

Европейската стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж („Европа 2020“) поставя на първо място „таланта и креативността“ на европейските граждани сред силните страни на Европа. Зелената книга „Отключване на потенциала на културните и творческите индустрии“ на ЕК посочва потенциалния принос на творческите индустрии във водещи инициативи на стратегията „Европа 2020“ - „Съюз за иновации“, „Програма в областта на цифровите технологии“, „Програма за нови умения и работни места“, „Индустриална политика за ерата на глобализацията“ и справянето с измененията на климата.

Засиленото политическо внимание върху творческите индустрии в световен мащаб доведе до приемането от много страни на национални стратегии за тяхното развитие. При разработването им се прилагат два подхода – подход „отгоре надолу“, при който държавната администрация изготвя стратегията и подход „отдолу нагоре“, в който

участват творческите индустрии. Обхватът на стратегиите е различен - някои приоритизират отделни творчески индустрии, а други - създават обща рамка за стимулирането на всички индустрии. Акцентът в повечето национални стратегии е върху икономическата ползност на творческите индустрии и значението им като катализатор на иновации и растеж.

Настоящата стратегия съчетава и двата подхода и създава обща рамка за стимулирането на всички творчески индустрии като обхваща различни политики, отнасящи се до отделни аспекти на тяхната дейност, което допринася за ефективното им функциониране.

Национално измерение

Правителството полага усилия за реструктуриране на икономиката в посока увеличаване на дела на секторите с висока добавена стойност, както са творческите индустрии, за постигането на балансиран и устойчив икономически растеж. Общата рамка за функционирането на творческите индустрии се определя от основните стратегически документи на Правителството - Програмата на Правителството на европейското развитие на България (2009-2013), актуализираната през 2009 г., Национална програма за реформи (2008-2010) и Конвергентната програма (2009-2012). Специфични и целенасочени инструменти за ефективното функциониране на творческите индустрии са предвидени в отделни стратегически документи. В Програмата на Правителството на европейското развитие на България (2009-2013) са заложили редица мерки в областта на културата и културно-историческото наследство, които са насочени към съхраняване и развитие на българската култура.

Една от основните цели на политиката в областта на културата е развитието на културните индустрии, като предприетите дейности обхващат някои от тях като филмова индустрия, сценични изкуства, културно наследство, музеи и библиотеки. Друг приоритет в областта на културата е фокусирането на културната политика върху личността. Мерките в областта на образованието предвиждат повишаване степента на реализация на кадрите на българското образование от училищата по изкуствата и културата и осигуряване на съвременни условия за реализиране на качествен образователен процес по изкуство и култура, специално внимание на изкуствата в училищното образование, подкрепа на изяви и развитието на даровити деца и ученици и др.

Правен анализ

Правната среда на функциониране на творческите индустрии се определя от действащото национално, европейско и международно законодателство². Правната рамка е добре развита и изцяло хармонизирана с европейските и повечето международноправни актове, включително всички международни конвенции в областта на авторското и сродните му права, администрирани от СОИС. Същевременно липсата на правна регламентация на отделни аспекти от дейността на творческите индустрии правят нормативната база непълна, а друга част от нея е остаряла.

Ефективното функциониране на творческите индустрии е свързано с нормативната уредба в икономическата, културната, образователната, социалната, финансовата и други области. Сред тях основополагащо е законодателството, свързано с културата,

² Вж. Приложение № 2

интелектуалната собственост, културното наследство, образованието, туризма и дигитализацията.

Националната културна политика се урежда със Закона за закрила и развитие на културата (ЗЗРК). Нейни основни принципи са поощряване на творческите индустрии, пазара на произведенията на изкуството, стимулиране на продуцентството в областта на културата. Регламентирани са статута на твореца като упражняващ свободна професия и на културните институти. Част от нормативната уредба в областта на културата регламентира възможностите за финансиране на дейността на някои творчески индустрии.

Интелектуалната собственост в творческите индустрии се урежда със Закона за авторското право и сродните му права (ЗАПСП). Съществуват проблеми в правоприлагането, определянето на тарифите за използване на творчески продукти и събираемостта на авторските възнаграждения, прозрачността при тяхното разпределение, регламентирането на статута на интернет-доставчиците, интелектуалното пиратство и др.

Нормативната уредба в областта на културното наследство, засягаща творческите индустрии, е добре развита. В Закона за културното наследство (ЗКН) разпоредбите, свързани с материалното културно наследство не създават достатъчно условия за развитие на културния туризъм, археологията, етнографията, иконографията и други свързани области. Налице е дисбаланс в регламентацията на нематериалното културно наследство в сравнение с тази на материалното културно наследство.

Политика в областта на образованието се регламентира от Закона за средното образование, Закона за професионалното образование и обучение, Закона за висшето образование, Закона за научните степени и научните звания, Закона за народните читалища, Закона за обществените библиотеки и редица подзаконовни нормативни актове.

Значение за функционирането на творческите индустрии оказва политиката и правната регламентация в областта на туризма на основата на Закона за туризма, Наредбата за категоризиране на туристическите обекти и др.

Информационните технологии обуславят нови начини за създаване и разпространение на творческите продукти. Релевантните нормативни актове към дигитализацията са Закона за електронната търговия, Закона за електронните съобщения, Закона за далекосъобщенията и др.

Икономически фактори

Творческите индустрии са значим сектор на българската икономика.³ Те създават по-голям дял на brutния вътрешен продукт от икономически сектори като енергетика, добивна промишленост, хотели и ресторанти и др. През 2008 г. творческите индустрии са генерирали 5.54% от brutната добавен стойност в страната и осигуряват работа на 4.92% от заетите. В абсолютни стойности brutната добавена стойност е в размер на 3,147 милиарда лева при 188 хиляди заети лица. Средната производителност на труда в творческите индустрии е с почти 30% по-висока от средната за националната икономика. Растежът на творческите индустрии надхвърля многократно този на икономиката като цяло - за периода 2003-2008 година brutната добавена стойност,

³ Виж Приложение № 3, част 1.

създавана в тях се е увеличила с над 100%, докато за икономиката като цяло – с около 40%. Данните за периода 2008-2009 година показват, че творческите индустрии са по-слабо засегнати от икономическата криза и почти не са освободили персонал през първите две години на кризата, а сектори като дизайна, софтуерната и филмовата индустрия дори са отбелязали растеж.

Творческите индустрии са представени предимно от микро, малки и средни предприятия, които работят във високо конкурентна пазарна среда. По-големи предприятия се срещат най-вече в издателската, медийната и софтуерната индустрии. Областите, в които е налице силна конкуренция между творческите предприятия са подбор на квалифицирани кадри, налагане на нови продукти, възлагане на обществени и частни поръчки. Над половината от тях инвестират значителна част от печалбата в създаването на нови продукти и услуги, като този дял надхвърля многократно делът на иновативните предприятия в останалите икономически сектори. Делът на предприятията, реализирали приходи от интелектуална собственост и други нематериални активи, е по-малък от тези, които притежават такива.

Внос и износ на интелектуална собственост се осъществява в две направления: внос и износ на творчески продукти и внос и износ като суми (роялти), заплатени за дадени и ползвани лицензи. По отношение и на двата вида внос и износ, българските предприятия са нетен вносител на творчески продукти и ползвател на чужда интелектуална собственост. В сектори като софтуер и други са налице обнадеждаващи стъпки за продажба на българска интелектуална собственост в чужбина.

Повечето творчески индустрии имат силно изразен мрежови характер. Преобладаваща част от предприятията в тях са интегрирани в малки бизнес мрежи (до 10 партньори), но съществуват и мрежи, съставени от десетки и дори стотици партньори. В тях освен в производството и създаването на услуги, творческите предприятия си сътрудничат в области от взаимен интерес като налагането на норми и правила в бизнеса, защита от външни вмешателства и др.

Творческите индустрии са локализиращи в няколко големи града в страната или в традиционни за тях региони. Те са концентрирани основно в София и в пет големи града (Пловдив, Варна, Бургас, Стара Загора и Русе). Въпреки неравномерното разпределение, в почти една трета от общините в страната са налице клъстери (регионални комплекси) от творчески предприятия.

Творческите индустрии са силно интегрирани и в международните мрежи по създаване на продукти и услуги. Най-интернационализиран е бизнесът на творческите индустрии, които са износители – софтуерната и филмовата индустрии, следвани от медийната и издателската индустрии, които са обект и на значителни чуждестранни инвестиции.

Информация за икономическата активност на творческите индустрии предоставя Класификаторът на икономическите дейности (КИД-2008), където присъщите дейности се описват в самостоятелни кодове. Творческите индустрии не са включени в Годишната статистическа програма на Националния статистически институт и не се анализират като самостоятелна сателитна сметка в националната статистика.

Социални фактори

Творческите индустрии имат засилено социално измерение.⁴ Те са двигател на заетостта, спомагат за подобряване на качеството на живот, за ускореното регионално развитие и са от съществено значение за ефективното функциониране на други икономически сектори. Творческите продукти насърчават основни културни ценности на обществото. Те засилват културната идентичност, насърчават културното многообразие и имат важни образователни и информационни функции, като допринасят за разпространението на знания.

Проведените до икономическата криза изследвания регистрираха устойчиво нарастване в потреблението на книги, в посещенията на театрални постановки, музикални концерти и мероприятия на други сценични изкуства, художествени галерии и в продажбите на произведения на изкуството. Повишено търсене се наблюдава и при рекламните и дизайнерските услуги. Несъмнено кризата се отрази негативно на потреблението на творческите продукти и услуги, но регистрираните данни потвърждават *потенциала за тяхното търсене при нарастване на разполагаемия доход на населението на страната.*

С оглед по-доброто изпълнение на тези социални функции, основен проблем в развитието на творческите индустрии е подготовката на кадри и повишаването на тяхната квалификация. Голяма част от творческите предприятия изпитват сериозни затруднения при напускане на квалифицирани персонал, включително емиграция на перспективни творци в чужбина. Недостигът на кадри се проявява най-вече в областта на мениджмънта, предприемаческите умения, прилагане на финансовите инструменти, използването на информационните и комуникационни технологии. Липсват съобразени с потребностите на предприятията курсове за обучение, като участието на висшите учебни заведения и браншовите асоциации в този процес е недостатъчно. Същевременно в тези предприятия е налице готовност за инвестиране на част от приходите в повишаване на професионалната квалификацията на заетите в тях.

Разпределението по пол на заетите в творческите индустрии е силно неравномерно. *Значителен дял от творчески предприятия са съставени само от жени или те преобладават в тях.* Творческите индустрии се характеризират с устойчива възрастова структура и *силно присъствие на млади хора до 35 години.* Застаряване на заетите се регистрира при художествените занаяти. Етническият състав на заетите в творческите индустрии се отклонява от общата етническа структура на населението, като малцинствените групи са представени в по-малък дял от средния за страната.

Технологични фактори

Творческите индустрии са зависими от технологичните възможности за обективизиране, възпроизвеждане и предаване на творческо съдържание, включващи производство и продажба на записваща, възпроизвеждаща и комуникационна техника, компютри, радио-телевизионна апаратура, музикални инструменти и апаратура, хартия, празни носители на информация и др. Изследванията показват, че много често „икономическите пробиви” и заемането на съответните пазарни ниши е резултат от взаимодействието между творците и предприемачите в тези технологични сектори, при което от творческия синтез се генерират иновации със значима културна стойност и икономическа възвръщаемост.

⁴ Виж Приложение № 3, част 2.

Съществен технологичен фактор за растеж на творческите индустрии е дигитализацията. Тя съществува в три направления: интернет достъп до културно съдържание, дигитализиране на културното наследство с цел популяризиране и комерсиализиране, дигитализиране на медийната индустрия с цел окрупняване на свързани творчески дейности.

Дигитализацията е резултат от новите технологични възможности за създаване и достъп до културно съдържание както на производители, така и на потребители. При дигитализацията възникват нови форми за създаване, производство и разпространение на творчески съдържания. Тя е сложен технологичен и творчески процес, създаващ множество разнородни самостоятелни обекти на интелектуална собственост като софтуерни продукти, бази данни, фотографии, изображения и др. Това изисква специални умения за управление на възникналите авторски и сродни на тях права. На този етап връзката между интелектуалната собственост и дигитализацията не е правно регламентирана.

Дигитализирането на културното наследство е предпоставка за създаване на нови творчески продукти в дигитална среда, както и на дигитална платформа, комерсиализираща културното наследство, каквато е дигиталният музей.

Дигитализацията в електронните медии е предизвикателство пред творческите индустрии. Медийният пазар се променя, предоставят се нови медийни услуги, въвеждат се ключови иновации за цифрово наземно разпространение, високоскоростен интернет, мобилни услуги, индивидуален избор на съдържание и др. Унифицирането на медийния пазар увеличава конкуренцията и създава рискове от вертикална интеграция.

SWOT анализ

Предизвикателствата, пред които са изправени творческите индустрии са: защита на интелектуалната собственост и дигитализация, подготовка на висококвалифицирани кадри, ограничения достъп до финансиране, недостатъчна осведоменост сред управляващите и обществото за икономическия потенциал на творческия сектор.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>Един от най-динамично развиващите се икономически отрасли</p> <p>Инвестиции в нови технологии и в повишаване на квалификацията на кадрите</p> <p>Богато материално и нематериално културно наследство</p> <p>Добре функциониращ вътрешен пазар</p> <p>Членство в ЕС</p>	<p>Слабо правоприлагане в областта на интелектуалната собственост</p> <p>Липса на знания и умения в областта на управление на интелектуалната собственост и предприемачество</p> <p>Затруднен достъп до финансиране</p> <p>Неизградена комуникационна и технологична инфраструктура</p> <p>Слаба информираност и капацитет за усвояване на средства по линия на Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС</p>
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<p>Включване на интелектуалната собственост и предприемачеството в обучението в областта на културата и изкуствата</p>	<p>Пиратство на културно съдържание</p> <p>Изооставане на регулаторната рамка от</p>

<p>Изграждане на нови бизнес модели</p> <p>Подобряване на достъпа до финансиране на творческите предприятия</p> <p>Разширяване на участието на творческите предприятия в кълстери</p> <p>Развитие на туризма</p>	<p>темповете на технологично развитие в някои творчески индустрии</p> <p>Установяване на монопол в някои творчески индустрии</p> <p>Негативни тенденции на демографското развитие и емиграцията от България (вкл. “изтичането на мозъци”)</p>
--	---

Стратегически цели

Формулирането на успешна политика за ускорено развитие на творческите индустрии изисква прилагането на многосекторен подход, тъй като тази политика не би могла да се реализира пълноценно без сътрудничество с други ключови сектори. Затова стратегията предвижда комплекс от взаимосвързани стратегически цели и мерки за тяхното постигане в области като *образование* (уважение към интелектуалната собственост, обучение на творчески кадри в предприемачески дух, цялостно развитие на творческия потенциал на страната и др.), *иновации* (стимулиране на иновативното и оригиналното творческо поведение в индустрията и др.), *икономика* (засилване конкурентноспособността на творческите индустрии и др.), *регионално развитие* (развитие на кълстери - регионални комплекси), изграждане на творчески пространства и разработване и налагане на отличителни знаци и др.) и др.

Налице е и необходимост от провеждане на политика на субсидиране за ефективното функциониране на някои от творческите индустрии - сценични изкуства, визуални и графични изкуства, индустриалният и моден дизайн, филмова индустрия и издателска индустрия. Със Стратегията се цели създаване на механизми за набиране на субсидии творческите индустрии и целевото им разпределение в пълен размер.

Стратегическите цели са:

1. Осигуряване на ефективна защита на интелектуалната собственост
2. Засилване на творческото и предприемаческото начало в образованието на бъдещите творци и изграждане на уважение към интелектуалната собственост
3. Улесняване на достъпа до финансиране на творческите предприятия и ефективно използване на Структурните и Кохезионния фонд на ЕС
4. Подобряване на бизнес средата на творческите предприятия

Оперативни цели

За постигането на всяка стратегическа цел се определят следните оперативни цели:

Стратегическа цел № 1 „Осигуряване на ефективна защита на интелектуалната собственост”

Оперативни цели:

1. 1. усъвършенстване на нормативната уредба и правоприлагането
1. 2. повишаване на информираността за правата на интелектуална собственост
1. 3. създаване на мрежа от достъпни консултантски услуги в сферата на интелектуалната собственост

Стратегическа цел № 2: „Засилване на творческото и предприемаческото начало в образованието на бъдещите творци и изграждане на уважение към интелектуалната собственост”

Оперативни цели:

2. 1. засилване на изучаването на предприемачество и защита на интелектуалната собственост
2. 2. ефективно използване на програмата „Учене през целия живот” на ЕС
2. 3. развитие на система за практическо обучение в специфични за творческите индустрии области
2. 4. учредяване на фондове за подпомагане на предприемачи в сектора на творческите индустрии и на творци с изключителни постижения в своята област

Стратегическа цел № 3: „Улесняване на достъпа до финансиране на творческите предприятия и ефективно използване на Структурните и Кохезионния фонд на ЕС”

Оперативни цели:

3. 1. разработване на инструменти за финансиране на творческите предприятия, адаптирани към различните фази на тяхното развитие
3. 2. ефективно набиране и разпределение на държавната субсидия
3. 3. пълноценно участие в проекти, финансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС, както и други глобални програми за творческите индустрии

Стратегическа цел № 4: „Подобряване на бизнес средата на творческите предприятия”

Оперативни цели:

4. 1. развитие и популяризиране на нови бизнес модели
4. 2. развитие на клъстери, бизнес инкубатори и творчески лаборатории и подкрепа за интернационализация на творческите индустрии
4. 3. засилване на връзките между творческите индустрии и туризма, науката и иновациите

Дейности за постигане на оперативните цели

Реализирането на стратегическите цели се осъществява посредством заложените дейности групирани по оперативни цели. Предложените дейности произтичат от анализа на състоянието на творческите индустрии и проведените интервюта с техните представители.

Стратегическа цел № 1 „Осигуряване на ефективна защита на интелектуалната собственост”

Оперативна цел 1.1. „Усъвършенстване на нормативната уредба и правоприлагането”.

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 1.1.1. Създаване арбитраж и медиация по въпросите на интелектуалната собственост

- 1.1.2. Увеличаване размера на административните нарушения и наказания за неправомерно използване на културно съдържание
- 1.1.3. Осъвременяване на обхвата на наказателноправната норма до деяния, извършвани системно или съдържащи елементи на организирана престъпна дейност; ревизиране на правната уредба за културно наследство
- 1.1.4. Правно регламентиране на данъчни облекчения за легалните ползватели на културно съдържание
- 1.1.5. Промяна на статута на Национален фонд „Култура” в първостепенен разпоредител с бюджетни средства
- 1.1.6. Правно регламентиране на годишна квота за публично излъчване и публично изпълнение на български продукции както за националните, така и за частните радио и телевизионни организации
- 1.1.7. Разработване на методология за изготвяне на тарифи за дължимите от ползвателите отчисления за авторски и сродни права в съответните индустрии (музикална, филмова, сценични изкуства, дизайн и др.)
- 1.1.8. Правно регламентиране на категоризацията на публичните заведения с подписване на договор с организации за колективно управление на авторски или сродни права
- 1.1.9. Правно регламентиране на закрилата на нематериалното културно наследство като колективна интелектуална собственост и ревизиране на правната уредба на материалното културно наследство свързана със сувенирната търговия.
- 1.1.10. Изграждане на единна национална инфраструктура за отчетност на използването на културно съдържание
- 1.1.11. Усъвършенстване на административния капацитет на МК с компетенции в областта на борбата срещу интелектуалното пиратство
- 1.1.12. Правно признаване на интернет доставчиците, собствениците на сайтове, кабелните оператори и други участници в дигиталната среда като ползватели на културно съдържание, както и на свързаните с този статут отговорности по отношение на интелектуалната собственост
- 1.1.13. Повишаване на административния капацитет при правоприлагането в областта на интелектуалната собственост
- 1.1.14. Провеждане на образователни и информационни кампании против интелектуалното пиратство

Оперативна цел 1.2. „Повишаване на информираността за правата на интелектуална собственост

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 1.2.1. Повишаване информираността сред представителите на творческите индустрии чрез превод с помощта на СОИС на ръководства на организацията в областта на творческите индустрии и организиране на събития за тяхното представяне

- 1.2.2. Повишаване информираността сред представителите на финансовите институции, правоналагащите и правоприлагащи органи и ползвателите и потребителите на творчески продукти
- 1.2.3. Провеждане на информационна кампания за дейността на организациите за колективно управление на права
- 1.2.4. Ревитализация и издигане на статута на Съвета за интелектуална собственост към Министерството на културата и създаване на пост „съветник по интелектуалната собственост” в Министерски съвет

Оперативна цел 1.3.: „Създаване на мрежа от достъпни консултантски услуги в сферата на интелектуалната собственост”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 1.3.1. Използване на Центъра по интелектуална собственост (ЦИС) и неговата материална база като информационна инфраструктура и администратор на консултантски услуги между творческите предприятия и специалисти в областта на интелектуалната собственост и предприемачеството
- 1.3.2. Развитие на публично-частното партньорство чрез използване на интелектуалната собственост на общините и творческите предприятия, функциониращи на тяхната територия
- 1.3.3. Създаване и поддържане на национален портал за творческите индустрии на основа на вече създадения сайт на Стратегията <http://strategy.unwe.acad.bg/>

Стратегическа цел № 2: „Засилване в образованието на интелектуалната собственост, творческото и предприемаческото начало и изграждане на уважение към интелектуалната собственост сред бъдещите творци”

Оперативна цел 2.1: „Засилване на изучаването на предприемачество и защита на интелектуалната собственост”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 2.1.1. Въвеждане на дисциплини по интелектуална собственост и предприемачество в учебните програми, включително в специалностите в областта на културата и изкуствата
- 2.1.2. Регулярно провеждане на конкурси в областта на предприемачеството и интелектуална собственост в рамките на Панаира на учебнотренировъчните фирми
- 2.1.3. Провеждане на информационни кампании за програми, ориентирани към развитие на предприемачески умения като Стажантската програма EMPOWER за развитие на млади лидери и др.

Оперативна цел 2.2: „Ефективно използване на програмата „Обучение през целия живот” на ЕС”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 2.2.1. Повишаване на информираността за възможностите за финансиране на проекти чрез Оперативните програми „Конкурентноспособност” и „Развитие на човешките ресурси”

- 2.2.2. Провеждане на информационни кампании за мерките, предприети за изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2008-2013 г. и за възможностите, които тя предлага за развитието на творческите индустрии

Оперативна цел 2.3: „Развитие на система за практическо обучение в специфични за творческите индустрии области”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 2.4.1. използване на Центъра по интелектуална собственост (ЦИС) за провеждане на обучение „по поръчка” в специфични за творческите индустрии области за целите на бизнеса, самостоятелните творци и други заинтересовани лица
- 2.4.2. създаване в ЦИС на дистанционно обучение по модулите на Академията на СОИС, адаптирано към нуждите на творческите предприятия и структурирано по зададени от тях параметри
- 2.4.3. увеличаване на практическото начало във висшето образование чрез участие на представители на творческите индустрии
- 2.4.4. провеждане на регулярни стажове в творческите предприятия

Оперативна цел 2.4: „Учредяване на фондове за подпомагане на предприемачи в сектора на творческите индустрии и на творци с изключителни постижения в своята област”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 2.4.1. Учредяване на фонд за подпомагане на иновативни проекти на предприемачи от творческите предприятия, създаване на работни места в тях, провеждане на стажове на студенти и млади творци и др. Средствата за фонда се набират от самите творчески индустрии и целево участие на държавни и общински органи
- 2.4.2. Учредяване на награден фонд за подпомагане на перспективни проекти на творците с потенциал за пазарна реализация, включително и за награждаване на техни изключителни постижения. Средствата за фонда са набират от творчески индустрии и целево участие на държавни и общински органи

Стратегическа цел № 3: „Улесняване на достъпа до финансиране на творческите предприятия и ефективно използване на Структурните и Кохезионния фонд на ЕС”

Оперативна цел 3.1: „Разработване на инструменти за финансиране на творческите предприятия, адаптирани към различните фази на тяхното развитие”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 3.1.1. Подобряване на съществуващия инструментариум за набиране на извънбюджетни средства
- 3.1.2. Разработване на критерии за подкрепа от страна на държавата на инициативи и проекти на творческите предприятия с цел улесняване на достъпа до банковото финансиране

- 3.1.3. Възстановяване на финансирането по линия на Националния иновационен фонд
- 3.1.4. Възстановяване на изпълнението на Проект 100 на МИЕТ, с пренасочване към творческите индустрии
- 3.1.5. Включване на творческите индустрии в обхвата на финансирането по линия на Програмата JEREMIE
- 3.1.6. Провеждане на информационни кампании за съществуващите небанкови инструменти за финансиране като наградата EMPOWER за изключителни млади предприемачи и др. (наградата е частна инициатива, МИЕТ е партньор, но бюджетни средства не се предоставят – не зная колко е релевантно да бъдат споменавани конкретни частни инициативи тук)
- 3.1.7. Съдействие на държавната администрация за регулярно провеждане на „бизнес със бизнеса (B2B) срещи
- 3.1.8. Създаване на гаранционни фондове в отделните творчески индустрии, улесняващи кредитирането на дейността на творческите предприятия
- 3.1.9. Създаване на процедури (методики, механизми) за професионална оценка на постиженията на отделните творчески предприятия и тяхното ранжиране като инструмент, подпомагащ оценката на банките.
- 3.1.10. Използване на световния опит за разработване и внедряване на адаптирана към националните условия методика за оценка на интелектуална собственост, с цел улесняване на банковото финансиране и участието на творческите предприятия по линия на Оперативните програми на ЕС
- 3.1.11. Разработване на система за ефективно използване на възможностите за кредитиране на творческите предприятия чрез секюритизация, особен залог и апорт на интелектуална собственост

Оперативна цел 3.2: „Ефективно набиране и разпределение на държавната субсидия”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 3.2.1. Прилагане на мерки за повишаване на прозрачността при планирането и изразходването на средствата от държавни субсидии за творческите индустрии
- 3.2.2. Отчетност на резултатите от проектите финансирани изцяло или от части от Национален фонд „Култура”, Фонд „Научни изследвания”, Национален иновационен фонд и др.
- 3.2.3. Разработване на критерии за определяне на дейности в отделните творчески индустрии, които се нуждаят от целево държавно субсидиране и разпределение на държавните субсидии изключително за тях
- 3.2.4. Промяна в системата на бюджетиране, основаваща се на „броя заети” в субсидираните творчески индустрии чрез въвеждането на съвременни принципи на бюджетиране като определен % от бюджета и др.

Оперативна цел 3.3: „Пълноценно участие на творческите индустрии в проекти, финансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 3.3.1. Включването на творческите индустрии сред приоритетните области за усвояване на средствата по Структурните и Кохезионния фонд в Националната стратегическа референтна рамка 2014-2020 г.
- 3.3.2. Използване на Структурните фондове за изграждане на творчески лаборатории в училищата
- 3.3.3. Развитие на капацитета на браншовите асоциации и сдружения за изготвяне на проекти по Оперативните програми на ЕС и Националния иновационен фонд

Стратегическа цел № 4: „Подобряване на бизнес средата на творческите предприятия”

Оперативна цел 4.1: „Развитие и популяризиране на нови бизнес модели”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 4.1.1. Създаване на консултативен център, предоставящ информация и съвети на творческите предприятия и творците
- 4.1.2. Разработване на програми и модели съвместно с ОКУП, съюзи, асоциации и други сдружения на творческите предприятия с цел популяризиране на успешни нови модели за разпространение на творчески съдържания (в музикалната, филмовата, книгоиздателската индустри и др.)
- 4.1.3. Публикуване на добри бизнес практики в националния портал за творческите индустрии; провеждане на национални дискусии и други форуми относно тези практики, отчитащи интересите и на потребителите на творчески съдържания
- 4.1.4. Поощряване на дизайнерския аспект във всички области на развитие на творческите индустрии
- 4.1.5. Създаване на дигитален музей на културното наследство и разработване на ръководство по интелектуална собственост за тази цел чрез методическата подкрепа на СОИС

Оперативна цел 4.2: „Развитие на клъстери, бизнес инкубатори и творчески лаборатории и подкрепа за интернационализация на творческите индустрии”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 4.2.1. Включването на творческите предприятия като целева група в политиките на МИЕТ и други държавни органи за поощряване на предприемачеството, включително и за поддържането на стабилен процес на технологическото му обновяване и дигитализация
- 4.2.2. Разработване на система за наблюдение и оценка на връзките между творческите индустрии по региони
- 4.2.3. Разработване на регионални стратегии за развитие на творческите индустрии
- 4.2.4. Преструктуриране на пазара на изкуствата с цел превръщане на театралните сцени, галериите и др. в модерни „културни пространства”, достъпни за всички творци

- 4.2.5. Държавна инициатива в отделни творчески индустрии, насочена към целеви аудитории като хора с увреждания и в неравностойно положение, деца, в отдалечени селища и др. и в иновативни форми и експерименти (в сценичните, визуалните и графични изкуства и др.)
- 4.2.6. Мерки за предоставяне на институционална помощ и развитие на капацитета на микро и малки творчески предприятия в общините и малките населени места и информационно подпомагане на творците
- 4.2.7. Превръщане на подходящи сгради държавна или общинска собственост и тяхното модернизиране със средства по Оперативните програми на ЕС в места за популяризиране на културата
- 4.2.8. Включването на творческите индустрии в *Годишната статистическа програма на Националния статистически институт* и отделянето на информацията за техния икономически принос като *самостоятелна сателитна сметка* за целите на вземане на информирани управленски решения за развитието на творческите индустрии и за оценяване на резултатите от изпълнението на Стратегията

Оперативна цел 4.3: „Засилване на връзките между творческите индустрии и туризма, науката и иновациите”

Реализирането на тази оперативна цел включва следните дейности:

- 4.3.1. Развитие на регионалното сътрудничество между местните власти, клъстерите на творческите индустрии, частния сектор (особено в туризма), неправителствените организации и академичните среди за разработването и провеждане на кампании в национален и международен мащаб, представящи регионалната специфика, уникални предимства и културно наследство като например „Стария Пловдив”, „Русе на Долни Дунав”, „Родопите – природен и културен резерват”, „Шопи и кукери”, „Странджа и морето”, „Добруджа и Калиакра”, „Варна и Каварна” и др.
- 4.3.2. Включване на творческите индустрии в приоритетите в областта на научните изследвания при формулирането на Националната стратегия за развитието на научните изследвания (2010-2020)
- 4.3.3. Развитие на сътрудничеството между изследователските центрове във ВУЗ, БАН и други публично финансирани изследователски учреждения и творческите предприятия
- 4.3.4. Разработване на мерки за стимулиране на търговията с обекти на интелектуална собственост, създадени в университетите и другите публично финансирани изследователски организации
- 4.3.5. Създаване на депозитари (бази данни и други) за отделните творчески индустрии на оригинално съдържание и информация за него

Очаквани резултати от изпълнението на Стратегията

В процеса на приемане на Стратегията от Правителството на Република България ще бъде извършен анализ, на базата на който ще бъдат определени критериите за оценка на очакваните резултати от нейното изпълнение. Критериите ще съдържат количествени и финансови параметри, както и качествени измерители на развитието на творческите

индустрии, ефекта от предоставяните от тях продукти и услуги и критерии, измерващи промяната в обществените нагласи.